

در کجا ایستاده ایم؟

دکتر حسن گل شیرازی

صنعت نفت کشور کم‌وارد مرحله تاریخ‌ساز خود می‌شود. این صنعت تاکنون دوران پرفراز و نشیبی را پشت‌سر گذاشته است و فعالیت آن از واگذاری امتیازنامه داری آغاز شده و تا امروز که به دست توانای مدیران، کارشناسان، کارگران و کلیه کارکنان صدیق و متعهد صنعت نفت کشور اداره می‌شود، ادامه دارد. تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی عملیات صنعتی و غیرصنعتی نفت کشور توسط شرکت‌های نفتی بین‌المللی برنامه‌ریزی و اداره می‌شد و نقش کارکنان ایرانی در این صنعت بسیار محدود و ابتدایی بود.

با پیروزی انقلاب اسلامی و خروج کارکنان خارجی از کشور، وزارت نفت تاسیس گردید و اهداف و سیاست‌های خود را با تکیه بر توانمندی‌های کارکنان و نیروهای متخصص و متعهد داخلی، با هدف صیانت از ذخایر و منابع نفت و گاز کشور به مرحله اجرا گذاشت. در حال حاضر صنعت نفت به‌ویژه در بخش بالادستی بدون کمک کارشناسان خارجی سرفرازانه به حیات خود ادامه می‌دهد و طی همین دوران کوتاه، توانسته است با اجرای عملیات دقیق اکتشافی، حجم ذخایر نفت و گاز را به بیش از دو برابر مقدار آن در زمان پیروزی انقلاب اسلامی، افزایش دهد.

البته در سال‌های پس از انقلاب نارسایی‌ها و مشکلاتی نیز بر بخش بالادستی صنعت نفت سایه افکننده بود که عدم اطمینان

با هدف کمک به تصمیم‌گیری مدیران و ایجاد ارتباط بین صنعت نفت، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور نگاهی نو، علمی و مدون ایجاد گردد.

نتیجه این بررسی‌ها انتشار نشریه اکتشاف و تولید بوده که با بیش از ۳۰۰۰ نسخه وارد سوعین سال انتشار خود شده است. این نشریه فعالیت خود را بر اساس اهداف از پیش تعیین شده، بر مبنای چارچوب معین و زمان‌بندی شده، همراه با شرح وظایف آغاز کرد و انتخاب یک کادر قوی هیات تحریریه بر اساس تخصص، تحصیلات، تجربه و کارگروهی هدفمند و قبول همکاری تمامی اساتید، کارشناسان و کارکنان علاقه‌مند به عرضه مطالب علمی، در زمینه بالادستی نفت، عرصه جدیدی را برای فعالیت کارشناسان ایجاد کرد.

به عبارت دیگر ۱۵ گروه فنی و تخصصی شامل نقشه‌برداری، زمین‌شناسی، ژئوشیمی، ژئوفیزیک، حفاری، پتروفیزیک، آزمایش‌چاه‌ها، مهندسی مخازن، نقد و بررسی ذخایر و تولید نفت و گاز جهان، روش‌های مختلف ازدیاد برداشت، یزرگاری میزگرد، انجام مصاحبه، تحقیق، توسعه و برنامه‌ریزی، رخدادهای علمی و آموزشی،

در بهینه‌سازی فعالیت‌ها در بخش بالادستی، احتمال انجام فعالیت‌های موازی و پرهیز از قبول ریسک بالا و ایجاد خسارت به بخش بالادستی، به دلیل نبود نیروهای متخصص، از مهمترین آنها به‌شمار می‌رفت. یکی دیگر از نارسایی‌های عمده، عدم اطلاع‌رسانی به موقع و به‌روز در میان واحدهای فعال در این بخش بود، به طوری که امکان تدوین سیاست‌ها، برنامه و نحوه دستیابی به اهداف در موقع مناسب امکان‌پذیر نبود.

به همین منظور بر اساس خط‌مشی‌های تعیین شده و با حمایت و پشتیبانی بی‌دریغ مدیرعامل محترم و اعضای هیات مدیره محترم شرکت ملی نفت ایران تلاش‌های درخور توجهی به وقوع پیوست تا با نگاهی هدفمند و تخصصی به فعالیت‌های بالادستی و جاری صنعت نفت، نقش و اهمیت اطلاع‌رسانی، ارتقای سطح علمی کارشناسان این صنعت، بستری مناسب

۲
آرشفهر
۱۳۸۴
اردیبهشت ۱۳۸۴

موارد کاربرد نمودارهای پرتو گاما Gamma ray

تطابق عمقی و تطابق مغزه و نمودار

منحنی‌های نهایی نمودار پرتو گاما، که در هر ترکیبی از ابزار نمودارگیری به کار می‌روند، به‌طور معمول برای تطابق تمام نمودارهای به‌دست‌آمده در هر چاه استفاده می‌شوند. نمودار HSGR که از Triple Combo به‌دست می‌آید، به‌عنوان منحنی پایه مورد استفاده قرار می‌گیرد و نمودارهای SGR (Sum Gamma Ray) مربوط به رشته ابزار دیگر با آن تطابق داده می‌شوند. جابه‌جایی عمقی که در هر چاه به‌وسیله نمودار SGR مشخص می‌گردد به دیگر نمودارهای به‌دست‌آمده از رشته ابزار تعمیم داده می‌شود.

اطلاعات نمودار گاما، همچنین برای ایجاد تطابق بین مغزه و نمودار با تطابق نتایج گامای طبیعی که از تمام مغزه‌ها به‌دست می‌آید (WC-MST) با نمودارهای HSGR و SGR به‌کار می‌رود. به‌علاوه، به‌دلیل این که نمودار پرتو گاما به تغییرات کانی‌شناسی سازندها حساس می‌باشد، به‌ویژه خصوصیات فیزیکی مثل سنگی شدن^۱، که برای مقایسه واحدهای اصلی سنگ‌شناسی درون‌چاهی در مقیاس محلی، مناسب است (شکل ۱).

ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست و بالاخره اخبار اکتشاف و تولید نفت و گاز در جهان، مطالبی را به‌صورت مقاله و گزارش تهیه و تدوین می‌نمایند که تاکنون درج چنین موضوعاتی در هیچ نشریه‌ای سابقه نداشته است.

البته در ادامه فعالیت‌های روبه‌رشد این نشریه تلاش گردیده تا بر کیفیت مطالب فنی تخصصی افزوده شود، به طوری که مطالب ترجمه‌شده به تدریج کاهش یافته و علاقه‌مندان به همکاری با نشریه نسبت به تولید و نشر علوم، اطلاعات، انجام تحقیقات پایه و تالیف موضوعات مورد نیاز در این بخش تشویق شدند. به همین دلیل ملاحظه می‌شود که عناوین مطالب ترجمه‌شده مندرج در نشریه از ۱۶ عنوان در اولین شماره به ۳ عنوان در آخرین شماره کاهش یافته و یا در زمینه ایجاد ارتباط صنعت نفت با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور، در سال ۱۳۸۳ بیش از ۴۰ درصد از مجموع مطالب ارسالی به دفتر نشریه، از مراکز خارج از صنعت نفت بوده است. همچنین همکاری مفید، سودمند و بسیار خوب شرکت‌های وابسته به وزارت نفت مانند شرکت مناطق نفت‌خیز جنوب، متن، مناطق مرکزی فلات قاره، پتروایران، نفت و گاز پارس، مدیریت اکتشاف و پژوهشگاه، روابط عمومی، دانشگاه صنعت نفت و SPE و... در سال ۱۳۸۳ با نشریه، نشانگر علاقه و احساس مسوولیت در ارتقای سطح کیفی مطالب نشریه می‌باشد. امید است که تلاش دست‌اندرکاران آن، در زمینه اکتشاف و تولید توانسته باشد تا حدودی نیازهای موجود در زمینه‌های مختلف صنعت نفت و گاز را برآورده کند.

باید اذعان کرد که هیات تحریریه و همکاران آن هدفی جز اعتلای توانمندی‌های علمی و فنی کارشناسان و متخصصین صنعت نفت در توسعه زمینه‌های اطلاعاتی بخش بالادستی، ایجاد بستری مناسب با هدف کمک به تصمیم‌گیری مدیران و ایجاد ارتباط میان صنعت نفت با دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و واحدهای فعال نداشته است.

در خاتمه لازم است اشاره شود که تهیه‌کنندگان نشریه همواره خود را نیازمند بهره‌گیری از نقطه نظرات و رهنمودهای بی‌شائبه شما خوانندگان گرامی، متخصصین، کارشناسان، اساتید و دانشجویان می‌دانند و منتظر دریافت مقالات و تالیفات شما دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان گرانقدر هستند تا از طریق پربرابر کردن نشریه اکتشاف و تولید بتوان گامی هرچند کوچک در عرصه بالادستی صنعت نفت و گاز و به مراتب در صنعت و اقتصاد کشور برداشت.